

Napoved OECD za znanje za leto 2013. Prvi rezultati iz raziskave o znanju odraslih

Povzetek v slovenščini

Tehnološka revolucija, ki se je začela v zadnjih desetletjih 20. stoletja, je vplivala na skoraj vse vidike življenja v 21. stoletju; od tega, kako »govorimo« s prijatelji in tistimi, ki jih imamo radi, do tega, kako nakupujemo ter kako in kje delamo. Zaradi hitrejših in učinkovitejših storitev prevoza in komunikacije se ljudje, blago, storitve in kapital lažje gibljejo po svetu, kar je privedlo do globalizacije gospodarstev. Te družbene in gospodarske preobrazbe pa so spremenile povpraševanje po znanju. Ker postajajo proizvodne in nekatere nizkokvalificirane naloge vse bolj avtomatizirane, se potreba po rutinskih kognitivnih in obrtnih znanjih zmanjšuje, povpraševanje po obdelavi informacij in drugih visokokvalificiranih kognitivnih in medosebnih znanjih pa se povečuje. Poleg tega, da obvladajo poklicna znanja, morajo delavci v 21. stoletju tudi obdelovati informacije in imeti na zalogi različna »splošna« znanja, vključno z medosebno komunikacijo, organiziranjem svojega življenja in sposobnostjo učenja, ki jim pomagajo prestajati negotovosti na trgu dela, ki se hitro spreminja.

Raziskava o znanju odraslih (PIAAC) je zasnovana tako, da omogoča vpogled v razpoložljivost nekaterih ključnih znanj v družbi in v to, kako se uporabljajo pri delu in doma. Neposredno meri usposobljenost pri nekaterih vrstah znanj za obdelavo informacij, in sicer pismenost, računanje in reševanje problemov v tehnološkem okolju. Med glavnimi ugotovitvami so:

Kako so se odrezali odrasli pri pismenosti, računanju in reševanju problemov v tehnološkem okolju

- V večini držav je precejšen delež odraslih, ki se uvrščajo na nižje ravni usposobljenosti pri pismenosti in računanju. V državah, vključenih v raziskavo, je od 4,9 do 27,7 % odraslih slabo pismenih in od 8,1 do 31,7 % odraslih s slabimi veščinami računanja.
- V številnih državah velik del prebivalstva nima nobenih izkušenj z uporabo IKT ali pa nima osnovnega znanja, ki je potrebno za njeno uporabo pri mnogih vsakodnevnih nalogah. Ta delež znaša od manj kot 7 % ljudi, starih od 16 do 65 let, na Nizozemskem, Norveškem in Švedskem do približno 23 % ali več v Italiji, Koreji, na Poljskem, v Slovaški republiki in Španiji. Celotno med odraslimi z računalniškim znanjem se je večina uvrstila v skupino z najslabšimi sposobnostmi reševanja problemov v tehnološkem okolju.
- Samo od 2,9 % do 8,8 % odraslih je pokazalo najvišjo raven usposobljenosti pri reševanju problemov v tehnološkem okolju.

Kako so nekatere socialno-demografske značilnosti povezane z ravno znanja

- Odrasli z visokošolsko izobrazbo imajo povprečno prednost 36 doseženih točk, kar je enako petim letom formalnega šolanja, pred odraslimi, ki imajo manj kot srednješolsko izobrazbo, potem ko so upoštewane druge značilnosti.
- Kombinacija skromne začetne izobrazbe in pomanjkanja priložnosti za nadaljnje izboljšanje strokovne usposobljenosti se lahko razvije v začaran krog, v katerem pomanjkljiva strokovnost vodi v manj priložnosti za nadaljnji razvoj strokovnosti in obratno.

- Priseljenci iz tujejezičnega okolja so znatno slabše pismeni ter slabše računajo in rešujejo probleme v tehnološkem okolju kot odrasli domačini, ki so se kot prvi ali drugi jezik v otroštvu učili jezika, v katerem jih ocenjujejo, tudi če se upoštevajo še drugi dejavniki.
- Medtem ko so starejši odrasli na splošno slabše usposobljeni kot njihovi mlajši kolegi, pa se velikost razkoraka med generacijami zelo razlikuje med državami, kar kaže, da lahko politika in druge okoliščine oslabijo učinek dejavnikov, ki sicer vplivajo na negativni odnos med ključnimi znanji za obdelavo informacij in starostjo.
- Moški imajo boljše rezultate pri računanju in reševanju problemov v tehnološkem okolju kot ženske, vendar razlike niso velike in se še bolj zmanjšajo, ko so upoštevane še druge značilnosti. Med mlajšimi odraslimi je razlika v usposobljenosti med spoloma zanemarljiva.

Kako se znanje uporablja na delovnem mestu

- Uporaba znanja na delovnem mestu vpliva na številne pojave na trgu dela, vključno s produktivnostjo in razliko v plačah med spoloma.
- Bolj usposobljeni delavci pri delu pogosto manj intenzivno uporabljajo svoje znanje kakor manj usposobljeni, kar kaže na razširjenost neskladnosti med strokovnimi znanji in njihovo uporabo na delovnem mestu.
- Posameznikov poklic je močnejše povezan s tem, kako oseba uporablja znanje pri delu, kot pa s tem, kakšna je njegova dosežena izobrazba ali vrsta pogodbe o zaposlitvi.
- Približno 21 % delavcev je preveč kvalificiranih in 13 % je premalo kvalificiranih za svoje delovno mesto, kar pomembno vpliva na plače in produktivnost.

Kako se znanje razvija in ohranja – ter izgublja

- Dobra pismenost, računanje in reševanje problemov v tehnološkem okolju je tesno povezana s starostjo in doseže vrhunec pri približno 30 letih, potem pa se enakomerno zmanjšuje in najstarejše starostne skupine so manj pismene kot najmlajše. Upadanje sposobnosti skozi življenjsko dobo je povezano z razlikami v količini in kakovosti priložnosti za razvoj in ohranjanje sposobnosti (zlasti, vendar ne izključno, s formalnim izobraževanjem in usposabljanjem), ki jih imajo posamezniki v življenju, in s posledicami biološkega staranja.
- Na ravni države obstaja jasna povezava med odstotkom udeležbe organiziranih učnih dejavnosti za odrasle in povprečno usposobljenostjo pri ključnih znanjih za obdelavo informacij.
- Odrasli, ki se pogosteje ukvarjajo z dejavnostmi, povezanimi s pismenostjo in računanjem, in večkrat uporabljajo IKT – pri delu in drugje – so bolj pismeni ter boljše računajo in rešujejo probleme, tudi ob upoštevanju dosežene izobrazbe. Za usposobljenost v znanjih, ki se ocenjujejo, je celo pomembnejše ukvarjanje z ustreznimi dejavnostmi zunaj delovnega mesta kot s podobnimi dejavnostmi na delovnem mestu.

Povezava med ravno znanja in ekonomsko ter socialno blaginjo

- Dobra pismenost, računanje in reševanje problemov v tehnološkem okolju pozitivno in neodvisno vplivajo na verjetnost za udeležbo na trgu dela ter verjetnost zaposlitve in višje plače.
- V vseh državah je pri posameznikih, ki so slabše pismeni, v primerjavi s tistimi, ki so bolj pismeni, večja verjetnost, da bodo v anketah odgovorili, da so slabega zdravja, da imajo malo vpliva na politične procese in da ne sodelujejo v dejavnostih društev ali prostovoljcev. V večini držav je pri posameznikih, ki so manj usposobljeni, tudi večja verjetnost, da manj zaupajo drugim ljudem.

© OECD

Ta povzetek ni uradni prevod OECD.

Reproduciranje tega povzetka je dovoljeno pod pogojem, da so navedene avtorske pravice OECD in naslov originalne publikacije.

Večjezični povzetki so prevedeni izvlečki publikacij OECD, ki so v izvirniku izdane v angleškem in francoskem jeziku.

Na razpolago so brezplačno v spletni knjigarni OECD www.oecd.org/bookshop

Za več informacij se obrnite na Enoto OECD za pravice in prevode, Direktorat za javne zadeve in komunikacije na: rights@oecd.org ali prek faksa: +33 (0)1 45 24 99 30.

OECD Rights and Translation unit (PAC)

2 rue André-Pascal, 75116

Paris, France

Obiščite našo spletno stran www.oecd.org/rights

[Read the complete English version on OECD iLibrary!](#)

© OECD (2013), *OECD Skills Outlook 2013. First Results from the Survey of Adult Skills*, OECD Publishing.

doi: 10.1787/9789264204256-en